Ч. 124 (13.669). Львів, понеділок 14. травня 1934. Rocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Свято козацьких могил під Берестечком.

В цьому році традиційне святкування пам'яти козаків, що полягли під Берестечком — девята пятниця — припадає на день 8. *червня*. З кожним роком на козацькі могили приходить все більше й більше прочан. Не тільки православні волиняки і поліщуки, але й греко-католики з Галичини мандрують під Берестечко, щоби поклонитися останкам козаків, що полягли тут у 1651 р. З кожним роком день 9-ої пятниці зачинає все більш приймати характер українського церковно-національного свята. В минулому році у звязку із заповідженою Т-вом „Відродження“ у Львові на той день прогулькою своїх членів на Козацькі Могили волинська адміністрація заборонила була прочанам піти на берестецькі поля. Але вже було за пізно і це не стримало людей, яких було вдвоє більше, як у попередніх роках. В цьому році можна сподіватися, що мандрівка на Козацькі Могили і саме свято буде відбуватися без ніяких перешкод.

Основи корпораційного устрою в Італії.

РИМ, 12. 5. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє, що центральний корпораційний комітет ухвалив законопроект нового устрою Італії. Всіх корпорацій буде 22 і обєднані будуть у трьох групах. Перша група корпорацій обєднуватиме продуцентів збіжа, вина, оливи, цукрових буряків та цукрової трощі, садівників, промисловців тваринних і рибних перетворів, деревного і ткацького промислу.

Друга група обєднує промисли: металюргії, механічний, конфекційний, хемічний, будівельний, паперовий, пресовий, водяний, газовий, скляний і керамічний. Ремесло не творить самостійної корпорації, але ввійде до поодиноких ділянок промислу.

Третя група обєднує всі інші фахи та установи, а саме: обезпечення, кредитові установи, професійні і мистецькі установи, морський промисл, сухопутню та повітряну комунікацію. Предсідників поодиноких корпорацій призначуватиме премієр міністрів; заступників предсідників призначатиме фашистівська партія. Таким чином державна адміністрація обєднається з корпораціями, бо представники поодиноких ділянок державної адміністрації засідатимуть в адміністраційних радах поодиноких корпорацій. Законопроект спирається на співпраці поодиноких установ і робітників та підприємців. Устрій так збудований, що ніодна група не зможе числом своїх делегатів змайоризувати другу групу. До того фашистівська партія матиме рішаючий вплив, бо призначуватиме провідників до поодиноких корпорацій. Число представників робітників і підприємців у поодиноких корпораціях буде рівне.

Франція не буде платити воєнних довгів.

ПАРИЖ, 11. 5. ПАТ. Політичні кола в Парижі сподіються, що Франція не заплатить в дні 15. червня ц. р. чергової сплати воєнного довгу Злученим Державам. Льондонські банкирі мірпують, що Англія не заплатить довжної рати, бо закон Джонсона зачисляє до невиплатних держав також ті держави, які сплачують свій довг меншими сплатами. Інші фінансові кола натискають на уряд, щоби заплатив рату довгу сріблом. Таким чином уряд придбав би 50 відсотків ощадности.

ВАШИНҐТОН, 12. 5. ПАТ. Президент Рузвельт не скличе загальної конференції державдовжників. Зате в найближчих днях складе конґресові заяву в справі довгів.

——o——

Німеччина не відступить від своїх домагань.

ЛЬОНДОН, 12. 5. ПАТ. Висланник канцлера Гітлера фон Ріббентроп заявив, що домагання Німеччини до розброїйної конференції не змінилися, бо вони є мінімальні. Коли всі зацікавлені народи докладуть зусиль, розброїйна конвенція вже незабаром дійде до кінця, бо інших засадничих розходжень нема.

——o——

Свобода рухів ком. Літвінова.

МОСКВА, 12. 5. ПАТ. Вчора появився декрет большовицького уряду про скасування колегіяльної системи в комісаріяті закордонних справ. Комісарем залишається далі М. Літвінов, а його заступниками: Крестінський і Стомоняков. Два заступники Карахан і Сокольніков перейдуть на інші становища.

Чергова перемога військ Ємену.

Війська Анґлії та Італії в Арабії

РИМ, 12. 5. ПАТ. З Адену повідомляють, що єменські війська перемогли вдруге військо Ібн-Савда і перейшли до протинаступу. До порту Годейди приїхали анґлійські та італійські війська, щоби боронити інтересів своїх громадян.

Боротьба з опозицією.

БЕРЛІН, 12. 5. ПАТ. Вчора відбулося у спортовій палаті велике віче, на якім промовляв міністр пропаґанди Ґебельс. Промовець гостро виступив проти тих, які не виконують постанов уряду. Згадав про жидівський бойкот німецьких товарів за кордоном. Такою постановою закордонні жиди виконують найгіршу прислугу своїм братам у Німеччині. Коли би бойкот пошкодив німецькому господарству, тоді німецький нарід виступив би проти жидів у Німеччині. Націонал-соціялісти не понесять вини за те, що Німеччина не може платити довгів закордонним вірителям. Націонал-соціялісти не затягали довгів, тільки давніші уряди

Інсул протестує.

СПІЛЬНИКИ ПРИЗНАЛИСЯ ДО ВИНИ

ШІКАҐО, 12. 5. ПАТ. Адвокат Інсула запротестував проти арештування банкира-обманця турецькою владою. Спільники Інсула признались до вини. Інсула випустили на волю за кавцією 200.000 долярів Опісля Інсула знову арештували, бо його обвинувачують за нові провини. Тому Інсул склав додаткову кавцію 50.000 долярів і вийшов на волю

Розброєння в сліпій вулиці.

(Кореспонденція зі Швайцарії.)

Женева, 8. травня 1934

Сесію комісії Конференції розброєння, що мала розпочатися в кінці квітня, відложено до кінця травня, до скінчення весняної сесії Союзу Народів. Чи розпічне Конференція розброєння дійсно тоді свою працю наново, чи її знов відложить, покищо невідомо. Переговори в справі розброєння, які ведуться без перерви, не дають ніяких вислідів. Нема згоди ані між Францією та Німеччиною, ані між Францією та Анґлією.

Справа розброєння сама по собі найшлася в стані остільки безнадійнім, що її не варто було би порушувати на сторінках української преси, коли б вона не мала, так мовити, симптоматичного значіння, коли б вона не була показчиком сучасних мінливих відносин між великими державами.

Над цілим політичним життям Европи панують тепер два протилежні процеси — політична боротьба між Німеччиною та Францією та змагання до утворення справжнього пакту чотирьох держав. Поріжнення між Францією і Німеччиною є властиво єдиною поважною перешкодою на шляху до поважного зменшення зброєнь великих держав. Осягнення дійсного пакту чотирьох держав буде рівнозначним з далеко ідучим розброєнням великих держав.

Тимчасом справа розброїйної конвенції стоїть тим більше безнадійно, що відносно неї нема згоди не лише між урядами Франції та Анґлії, а навіть і єдности поглядів у політичних колах цих держав. Швайцарська преса повідомляє з Льондону, що там при досить прихильнім відношенні Мекдональда до Німеччини непомітно нахилу дати якісь ґарантії Франції. В анґлійській пресі вказується на те, що без участи Зл. Держав Америки та анґлійських домінїй у ґарантіях для Франції Анґлія ризикувала би в випадку війни опинитися у ворожім становищі і до одних і до других.

З огляду на те, на загал неприхильне до ґарантій становище Анґлії, в Льондоні стрінули з великим вдоволенням повідомлення, що Франція сама відмовляється від ґарантій з анґлійського боку, а буде шукати забезпечення держави лише в силі самої французької армії. На думку французьких військових фахівців у Німеччині скорше вигасне гітлеризм ніж вона матиме фінансову та мілітарну можність розпочати війну. Оскільки це повідомлення відповідає дійсним поглядам французького уряду і оскільки воно є пробним бальоном, преса ствержувати не береться.

Не підлягає сумніву, що Франція шукає ґарантій проти німецької зброї не лише в Анґлії, а й в Італії, Польщі, Малій Антанті, а навіть і в Москві. Але чим більше ґарантій вона шукає, тим більше сумнівними вони показуються, і тим більше віддалюється Франція від дійсної ґарантії миру, порозуміння з Німеччиною в межах пакту чотирьох держав. Не виключене, розуміється, що Франція прийде до нього манівцями, випробувавши всі засоби та обійшовши всі держави, у яких вона шукає свого забезпечення. Про це зрештою ще завчасу говорити.

Теперішній настрій французьких політичних кол, судячи по французькій пресі, для конвенції розброєння досить несприятливий. Не встигла ще французька опінія заспокоїтися з нагоди збільшення німецького військового бу-

джету, як її знов схвилювала гостра агітаційна промова Ґебельса перед стотисячними зборами на межі Саарської провінції. І треба побоюватися, що справа цього спірного терену буде загострювати політичну атмосферу Европи аж до самого переведення плебісциту. Тут, як це було вже і в деяких інших справах, Франція минає добру нагоду вирівняти свої відносини до Німеччини зрікаючись голосування. Тимчасом, коли вислідом голосування буде полишення теперішнього стану та устійнення режіму Союзу Народів, буде Саарщина, як перед війною Ельзас-Лотрингія, затроювати відносини між Францією та Німеччиною і далі.

Повстає питання, як довго Европа зможе при сучаснім швидкім розвитку світової крізи витримувати це напруження і як довго зможе витримувати це нервове напруження сама Франція? Відповісти на це питання не легко, але треба зауважити, що Франції доводиться боротися на двох фронтах, — проти можливої ізоляції в Европі при надмірнім продовжуванні франко-німецького конфлікту та проти обєднаного соціялістично-більшовицького табору в самій державі. Можна думати, що більшовизм при сучаснім темпі його розвитку у всякім разі більше і скорше знесилить Францію ніж московська армія скріпить її, загрожуючи Німеччину.

Не буде пересадою сказати, що питання розброєння є остількиж европейською як і внутрішньою справою. Поки до французького уряду належать такі отверті приятелі московського уряду як Еріо, поки з французьких політичних кол не виключені елементи, які вважають можливим користати з допомоги більшовицьких сил проти якоїсь з европейських держав, доти ціла Конференція розброєння та всі заходи в напрямі якоїсь конвенції розброєння будуть лише жалюгідною комедією.

Говорячи про подорож Барту до Варшави „Ізвестія" з 26. IV. ц. р. між іншим пишуть: „Чи пощастить французькій дипльоматії осягти відмовлення Польщі від тої політики очікування, яку вона додержувала супроти німецьких зброєнь, ще невідомо. Деякі симптоми промовляють за тим. Було би даремним намагатися згадати, чи Барту пощастить осягти його мету. Ясно лише одно: німецький військовий буджет забив останній цвях у труну Конференції розброєння". Сперечатися про те, хто забив останній цвях у труну Конференції розброєння є наскрізь зайвим, нехай сучасні женевські мерці хсвають самі своїх мертвих. Але не підлягає найменшому сумніву, що останній удар конференції завдав Барту, намовляючи східноевропейські держави до порозуміння з Москвою проти одної з европейських держав.

М. Данько.

Серед білорусів.

ВРАЖІННЯ ЗНАД ДВИНИ.

Жити довгі літа посеред свого народу, а потім нагло опинитися поміж чужими, більш сотні миль від рідної землі, це силою обставин викликає в людині чимало ріжних рефлексій. Так і зі мною. Вже від кількох літ живу серед білоруського народу, близько Литви, Латвії і Совітів, в самім найдальше на північ висуненім рукаві Польщі, недалеко від самої Західньої Двини. Тому й хочу поділитися з шан. читачами деякими вражіннями з білоруських земель, що зібрав їх за час побуту. Зупинюсь тільки на загальних рисах без претенсій вичерпати весь матеріял.

НАРІД, ЩО ПОЧИНАЄ ЖИТИ.

Як не всі, то принаймні інтелігенція наша знає, що білоруський нарід щойно зачинає жити і робити перші кроки на шляху до розвою і поступу до кращого завтра. Невеличка тільки частина Білорусі знайшлася в межах польської держави, а куди більша творить у Совітах ославлену „Білоруську Республику", яка хіба тим ріжниться від „Радянської України", що про неї менше чути, як про Україну. Всілякі „академії" й інші „високі школи" тощо на совітській Білорусі, переважно в Минську, стільки мають спільного з Білорусією, як тепер Українська Академія в Києві з Україною. Вісток про тамті сторони якось дуже мало в пресі і зясувати собі, що там діється, дуже тяжко; в усякому разі там воно не багацько краще, а може й однаково, як на Радянській Україні. В останніх часах пролетіли на часописних сторінках вістки, що на Совітській Білорусі зачав сильно зростати національний рух, навіть серед самих визначних білоруських комуністів, що проявилося у формі ріжних „ухилів". Більшовики мусіли перевести чистку. Чим то скінчилося, можна відразу догадатися. Чистка компартії і всіляких нижчих та вищих шкіл, головно Академії в Минську, масові арешти, розстріли та смерть найкращих синів білоруського народу чито з більшовицької руки, чи знову зі своєї, коли виділи, що діється довкола них. Та живого духа не скувати!

ЗЛИДЕННЕ СЕЛЯНСЬКЕ ЖИТТЯ.

Білоруси це нарід хліборобів-селян. Пискуваті поля, мокравини, ліси і цілими милями одноманітний вигляд країни, це загальне вражіння для людини, що перший раз дістанеться на ці землі. Скільки разів мушу їхати шляхом Вильно-Рівне, чи знову Молодечно-Ліда-Рівне, увесь час дивлюся у вікно і намагаюся затямити все, що тільки цікаве. Одначе небагацько цього можна найти. Котиться поволі поїзд, минає оселі, деинде річка, містечко, багна, ліси, а то й часто-густо голі піски. Цікавіший і справді гарний краєвид тільки в околицях Вильна. А на цих землях живе нарід бідний, пригноблений, спокійної вдачі, якого одиноким бажанням у нинішній економічній скруті є хіба те, щоби тільки звести кінці зі собою і якось прожити до другого року. Це не життя, а просто злидні, крайня нужда, що присіли білоруського селянина і не дають йому просвітної години. Скільки разів бачу в ярмарковий день білоруських селян, що мусять нераз за півдурно продавати плоди своєї праці, то якось тяжко стає на душі. Правда і в нас не багацько краще. Але коли виджу обдертих людей, замісць чобіт постоли з лика і ноги обвязані шматами, навіть серед найбільших морозів, а на плечах подерта кожушина чи стара, полатана свитка і витерта, вилиняла шапка, виджу образ цього життя, що його мусить вести цей селянин увесь свій вік.

ТЕМРЯВА І ЧУЖА ШКОЛА.

Серед широких верств білоруського народу панує іще кромішня темнота, а з нею маса забобонів і пересудів. Письменних людей небагацько тут знайдеш, навіть у порівнянні з українським народом. Царський уряд не дбав про просвіту народу, бо волів панувати над темними масами, зновуж тепер іще не змогло витворитися нове, письменне покоління тимбільше, що хоч школи є і є шкільний примус, то вони мовою чужі і дитина часто-густо не всилі зрозуміти вчителя, хочби він мав і найкращі заміри. Та всеж я особисто цієї думки, що краща навіть чужа школа, ніжби її ніякої не мало бути.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 14. ТРАВНЯ 1934.

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

Орвієто.

У снах, іще тих галицьких снах, увижалася мені фасада собору міста Орвієто. Білий мармур, насичений живою поліхромією і сонцем. І сонце і цей мармур прокидали своїм сієнським ґотиком мою тугу. І я хотів одного: взяти трохи сонця у мою кров, таки так матеріяльно, заздрісно, ненаситно, багато, але тільки з цих білих мармурових мережок Льоренца Майтанія й А. Орканьї. І то саме в ту хвилину пити те сонце, коли воно, заходячи, рожево припадає до цих мережок.

Мрія стала дійсністю. Я в Орвієто!

Мале місто. Навіть не повітове. Розложилося високо на стрімголовій скелі, яка шпилю не має, а навпаки: широко розстеляється. Ось і на цій широкій скельній розлозі розкинулося доволі вигідно місто, яке налічує двацять дві тисячі мешканців.

По середині міста стоїть Дуомо, якого ґотицькі, у золоте сонце занурені вежі, бачите вже здалеку з поїзду. Й до них ваші розпалені очі швидше долітають, ніж ви самі.

Про старовину Орвієта: в мітольоґії знаємо, що основником міста був Янус, перший італьський король, що зі Сатурнієм панував над Ляцієм.

Дехто припускає, що орвієтани походять із Єгипту. А на це походження вказував би тип статуї Венери, яку тут найшли, та інші мистецькі останки і фрески в могилах етрусків, які находяться біля скель на північний захід від Орвієта.

Пізніше, у феодальних, а й ренесансових часах перебували тут папи. Було їх тут усіх тринять і двох. Боніфатій VIII у 1296 р. тут вибрали на „Капітано дель Пополо". З початком шіснацятого віку, коли в Римі французькі війська зробили погром, папа Климентій VII. утік до Орвієто...

*

Переходите стаційний будинок, і перед вами не дорога, а стрімка стіна скелі. За пять хвилин мотузковою залізничкою ви на горі в місті.

Місто вже дещо затратило свій характер старовини. Деякі доми вже й виправлені. Але ще ті вузькі вулиці, ті двері зі старовинними орнаментами, зберігають дух давнини. З головної вулиці звертаєте ліворуч і незабаром із боку бачите оспівану фасаду катедри Орвієта. Із неї ваші очі не сходять уже, не можуть зійти! Бо ні катедра Реймсу, ні Нотр Дам, ні Марко, ні вихвалена міланська катедра — своїми фасадами не можуть станути з нею до суперництва. Ця фасада своїм ґотиком у сяйві неба, що ясніє на мармурі, що мінливо грає зеленими, то червоними мармуровими орнаментами, що запалюється золотом і кольорами багатих чудових мозаїк, — немов підіймається й землю покидає.

Катедра стара. Її будову почали в 1290 році. Будували Ґвідо, Орляндо і Мартіно Козматі. Ця рідня мистців Козматів від XII. до поч. XIV. віку як мармористи і мозаїкарі була славна не лише на всю Італію, а й поза її кордонами у Франції й Англії.

Та в будові катедри були такі хиби, що покликано зі Сієни майстра Льоренца Майтанія, якому поручили скріпити зачату будову й взагалі взяти будову у свої руки.

І він за це діло взявся з таким глибоким знанням усіх тодішніх стилів, перетоплюючи їх у своїй мистецькій уяві, з таким захопленням, що дав твір, який в архітектурі переходить усі твори ґотицького стилю тодішнього часу. Ця катедра це зі знанням і зі смаком злучені стиль льомбардський і островерхий. І з цьому споріднені стилів „не має виключности ні стилю базилікального, ні візантійського, ні зовсім льомбардського, ні зовсім островерхого". „Майтані звільнений від усяких умов обопільних і інших наложених йому завдалегідь, підходить до фасади по свому. І саме в ній виявляє себе глибоким знавцем усіх стилів знаних у його час; він умів так доладно їх єднати, що хто глядить на цей чудовий твір, не находить ніодного з тих стилів, бо виходить лиш один стиль — новий.

„Фасада катедри Орвієта, якій рівної нема, вдоволяє око, промовляє до серця". Інший історик мистецтва каже, що ця фасада, це „лиш дух, а не тіло". Це той правдивий ґотик Італії, вільний від усяких містицизмів півночі, від усяких блідих аскетичних віддихань знемощілого духа в знемощілому тілі — це ясний порив душі, що нестримно і сміло буйним запалом лине в сині простори. Посмів би я сказати, що до цього твору, фасади, найбільше з усіх зближена девята симфонія Бетовена: ці два твори одинокі у свому мистецтві зіймаються один поруч одного у безмежжя вічно гармонійної вічности.

На фасаді, від наддверей під сам верх, серед мармурових візерунків, великі мозаїки пишаються: історія життя Матері Христа. Над самими дверима статуя Мадонни зі Сином на руках долота Андреа Пізано (1325). Долиною, проміж троє дверей плоскорізьба: історія старого і нового завіту й апокаліптичний Страшний Суд.

На самій горі під головним середнім остролуком по самій середині мармурове — мережкове вікно, — по італійськи Росоне чентрале — яке виконав Андреа Орканія (1359). Це вікно-вітраж: претендітної роботи мережка в мармурі, що здається, від подиху вітру ворухнеться, затремтить. Це вікно, мов корона на кінцевій ноті твору Майтанія.

*

В середині церкви сонячно, ясно. Зі стін виринають останки фресків італійських примітивістів. Біля самих дверей ліворуч, за хрестільницею, супокійними, добрими очима глядить на вас Мадонна зі Сином на руках; малював Джентіле да Фабріяно (1370—1427) учень Беата Анджеліка. Цей твір має у собі всі прикмети переходу мистецтва з доби середньовіччя у ренесанс. Оці ясно

Біда тільки в тому, що куди більша частина вселюдних шкіл не має найпримітивнішого приміщення; нераз доводиться сидіти в одній, душній хатині з маленькими віконцями шістьдесятьом, а то навіть і більше дітям. Можна собі уявити працю учителя в таких обставинах! Сухоти незабаром. Я сам виджу тут нераз народні школи, про котрі годі говорити. І чи в таких обставинах можна осягнути якісь кращі висліди в науці? Ніяк! В зимі половина дітей не йде до школи з тої простої причини, що не має в що взутися ані вбратися. Шкільна влада тут безрадна, а коли доводиться мені з деякими її представниками часом говорити про це, то нераз здвигають раменами, що не всилі всьому лихові відразу зарадити. А проте знаю людей, що хотіли би з чистої ідеї як учителі, без огляду на тенденції школи, щоби уся дітвора ходила до школи. З розмов зі шкільною владою і з того, що я бачив чи бачу, аж лячно стає мені нераз на душі, що тепер діється на білоруськім селі, яка тут панує нужда і злидні.

БРУД І ГОЛОД.

Нужда загніздилася враз з темнотою на білоруськім селі і обняли одна одну. Сам вигляд примітивно будованих хатинок, з маленькими, нерідко повибиваними віконцями, найпримітивніша управа ріллі, бо ще рало в повнім ході, нужденна худоба і маленькі коники, ось менш-більш образ маленьких білоруських сіл, що мають по 15—20 хатинок, а рідко коли більше. Білої хатини, як у нас, навіть не побачиш. А як у середині хати, краще про це не писати. Брудна. Нарід іще не переконався, що чим більша, ясніша і чистіша хата, то тоді і здоровля більше. Зрозуміло, що в таких обставинах є дуже багацько хорих, котрі може і лікувались би та нема защо. Голод на Білорусі дуже частий гість і мало є таких літ, щоби вистарчило від хліба до хліба. Передусім цього року, колито на Білорусі було слітне літо і пропало збіжа та головна підстава життя широких верств народу — картофля, голод шаленим темпом наблизився до хати білоруського селянина. Це видно на кожному кроці. Від Нового Року почався вже правдивий голод. Доводилось мені говорити з дотичними урядовцями в цій справі і вони самі признають, що голод серед населення страшний і треба повести широку рятункову акцію, щоби хоч частині населення прийти з деякою матеріяльною допомогою. Та чи дасться це перевести в широких розмірах, не знати. Та поміч від уряду, це крапля в морі. Знаю одно, що є цілі сільця і села, де вже місяцями люди не виділи куска хліба, а як обчисляють, то біля 20 проц. білоруського населення вповні голодує, просто дивиться смерті в очі.

Д-р Микита Думка.

Розподіл Росії.

II.

ТРОХИ ПОМУДРІШАЛИ...

Від рецепт перейдемо до арґументів. Насамперед мусимо зазначити й таке явище. За останній час росіяни в своїх виступах на адресу самостійників майже цілком перестали користатися старими нерозумними і несмачними твердженнями про те, що начеб-то в колишній Росії завжди була лише одна нація, що тамошні національні рухи або вигадка кучки інтелігенції, або інтрига якоїсь чужої держави. І випадає так, що росіяни, — принаймні в цій площині, — за час еміграції всетаки дещо собі засвоїли, бо їх арґументи підвелися вже до вищого рівня. Поділити їх можна на дві катеґорії: 1) арґументи з площини історично-ідеольоґічної і 2) арґументи, застосовані до постійної практики, властиво до рутини міжнародніх політичних взаємовідносин.

КОНЦЕНТРАЦІЯ ЧИ ДИФЕРЕНЦІЯЦІЯ.

Першу катеґорію можна звести до такої ідеольоґічної формули: Еволюція державного будівництва в Европі і по цілому світі за останне століття йде в напрямі не диференціяції, а концентрації. З малих держав утворюються великі, бо лише ці останні, розкладені на великих територіях, маючи численне населення і централізований провід, можуть дешево, легко й всебічно обслужити матеріяльні та інтелектуальні потреби свого народу чи народів. На ґрунті цієї еволюції за вказаний час повстали в сучасній подобі своїй такі державні ґіґанти — Британська Імперія, Сполучені Держави Північної Америки, Франція з її кольоніями; далі Німеччина та Італія, а в Азії — Японія. Тому то й утворена на Сході Европи та в Азії Росія, чи то в подобі СССР, чи в якій іншій, має бути збережела як цілість, бо істнування її відповідає історичним тенденціям світового розвитку.

За джерелом, з якого виплива́ла ця формула, нема чого далеко ходити. Бож на око вже видко її повну анальоґію з такою поширеною і з части визнаною Марксовою теорією концентрації чинників світової промислової та всякої іншої технічної продукції. Творець наукового соціялізму таким чином мав би наче стати в обороні історичної Росії. До якої міри вказана формула може бути прикладена до економічної площини державного життя — поминаю. Щож до сфери державного будівництва, тут її можна булоб прийняти лише умовно і то з дуже великими суттєвими застереженнями; бо не тільки не виправдана вона цілим комплексом історичних фактів, але в значній мірі йде їм і всупереч.

Поперше, у світовій історії за останне століття в цій площині переходив не один еволюційний процес, а два, і лише один з них був концентраційного характеру, бо другий якраз навпаки — був диференційний. І не знати, який з них був сильніший, бо одночасно з тим, як одні великі держави концентраційно посилювалися, другі так само великі, диференційно розпадалися на свої складові частини. Так на протязі вказаного часу з мапи европейського суходолу остаточно зникла могутня колись концентрація Отоманської Порти, залишивши цього дня за собою, як історичну памятку, лише Царгород з невеликими околицями; так само на наших очах занепала і розвалилася в Европі Австро-Угорська імперія, а в Азії — вже трицять літ як іде спадом колись така велика і концентрована китайська імперія. Причина того ясна і скрізь однакова. Центральний провід вказаних концентрованих держав, як правило, не тільки не сприяв всебічно розвиткові народів, що входили до складу концентрації, але впрост навпаки, ставив на його дорозі всі можливі перепони. Концентровані народи миритися з тим не могли, зачинали боротьбу, і та боротьба постепенно розхитувала аж поки зрештою з часом не розвалювала цілу концентрацію. Конфлікт між процесами концентраційним та диференційним в остаточних наслідках завжди кінчався перемогою останнього. Сторонні впливи у такого роду боротьбі грали цілком другорядну ролю, бож чужоземні інтервенції, як то видко з численних історичних фактів в минулому на Балканах, а за наших днів — у Середній Европі та на Близькому й на Далекому Сході, могли причинитися й причинялися лише до прискорення цілого процесу. Але самий процес виникав, наростав і посилювався завжди і без них, бо він був орґанічний. Більше за те, навіть і внутрі тих держав, що розвинули й розумною політикою заховали свою концентрацію, можна всюди з наявністю констатувати істнування й

тут просто на східцях хрестільниці й пишком зориваєте в синяву одежі Мадонни й у її благодатні очі. Тихо! Лиш на дворі сонце бешкетує.

Біля головного престолу й над престолом фрески сієнської школи XIV. віку. Крилос пребагатий інтарсіями. Ліворуч каплиця дель Сантіссімо Корпорале. Тут теж фрески сієнської школи (видно недавно дуже обережно вміло й вручно відновлені). Тут-же великий образ — темпера — Покрови пендля мистця Ліппо Меммі, родич і ученик Сімоне Мартінія. Твір уже дещо зближений до фльорентійської школи. Є тут і вітраж Джіованнія Боніна (1325—1334) і кивот у марморі, де й переховується С. Корпорале — роботи Ніколя Нутія (1358).

*

Напроти цієї каплиці, себто праворуч, находиться Нова Каплиця. І тут є той славний Страшний Суд, який у фресках виконали Беато Анджеліко і Люка Сініореллі. Увійдете до тієї каплиці й ви в іншому світі. Ваш зворушений зір спершу ловить блаженно-супокійні тони Фра Анджеліка, потім палкі й несупокійні Сініореллія. Проте ви зупиняєтеся на Христі-Судді в Пантократоні, розмальованому на золотому тлі зі славними янголами Фра Беата. Христос підніс руку, відкидаючи проклятих до пекла. Праворуч хор пророків. Оце дві праці на стелі (яка поділена на вісім площин) пендля самого Фра Беата. Інші шість за його рисунками, по його смерти, виковав уже Л. Сініореллі. Уся стеля — небо: золоте тло й на ньому на білих хмарках Чисті Діви, хори апостолів, хори докторів церкви, всі, навіть ізпід руки Сініореллія, в атмосфері вічного блаженства найбільшого співця душі неба, містика Фра Анджеліка.

В ґірляндах орнаментики на стелі, побіч образів, бачите масу голівок, яких 150.

Нижче на стінах великі фрески Л. Сініореллія. Це: проповідь Антихриста. Покликання Вибраних. Засуджені на пекло. Воскресення мертвих. А треба тут згадати, що після смерти Фра Анджеліка (перша четвертина XV віку), до фрескування каплиці були покликані, між багатьома іншими, Беноццо Ґоццолі, П. Перуджіно. Та ніхто з них своїми проєктами не вдоволяв вибагливих черців. Щойно в 1499 році припав до вподоби молодий — як бачимо з автопортрету на образі „Проповідь Антихриста“ — Люка Сініореллі“.

Страшним Судом в Орвієто Л. Сініореллі став передвісником Страшного Суду Мікельанджеля в Сикстинській каплиці. По фресках Пєра делля Франческа в церкві С. Франческо в Ареццо (1452), по „Тайній Вечері“ Леонарда да Вінчі в Мілянó (1499), Сініореллі береться до третього монументального твору золотої доби ренесансу — „Страшного Суду“ в Орвієто. І починає його в 1499 р. а кінчить у 1503. Перед цим Страшним Судом він уже дав зразки свого розмаху, сили у фресках „Навернення Павла“ в Льорето, „Сошествіє св. Духа“ в Урбіно й інші твори в інших місцевостях.

Про твір „Страшний Суд“ іде голосна луна по Італії. Тут, у цьому творі, він тісно сплітає умістецтво містичної Умбрії з мистецтвом розрадуваної Тоскани. По суворій, непорушній монументальности Мазаччя, а ще більше Пєра делля Франческа, Сініореллі в Страшному Суді дає зовсім нове: рух, життя. У всіх сценах бачимо гамір, ралість, лемент, жах, утечу, бійку; мязи вовтузяться, то гармонійно прокидаються до життя, простягаються, корчаться; перспективічні скороти — не мармурово супокійні, як у Мантенія, а — повні гармонійно напруженої грації серед вибранців, повні настирливости, різкої напруги в проклятих.

Посмів би я докинути думку, що Страшний Суд в Орвієто спонукав панів Фльоренції, що вони у 1503 році поручають Леонардові і Мікельанджелеві, щоб вони в залі Ради в Старій Палаті намалювали: — фреском — перший — епізод із баталії фльорентійців із мілянцями під Анґіярі (1440), а другий — епізод війни між Пізою і Фльорентією (1364).

(Докінчення буде.)

чинність процесу диференційного, певна річ, в ріжних його стадіях. Для характеристики тих стадій вкажемо хочби на такі явища: в Англії — на еволюцію доміній, нині фактично самостійних держав, на відрив Ірляндії, на змагання Індії; у Франції — на рух провансальський чи бретонський; у Сполучених Державах — на чорний рух, на припинення раніше штандартної асиміляції новітніх генерацій еміграції ірляндської, жидівської, німецької, української.

ГІН ДО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ.

Подруге, вказана вище концентраційна формула мовчить про те, що не всі державні концентрації викликані однаковими причинами. Бож коли, скажемо, Англія та Франція розвинули свою концентраційну могучість на ґрунті поширеної кольоніяльної експанзії та звязаних з нею великих економічних інтересів, то з другого боку, три чверти XIX століття европейської історії перейшли під знаком боротьби за національне обєднання Італії та Німеччини, які за цей увесь час ставили свою концентрацію на непохитній волі нації жити вкупі, в одній державі. Вказані вище експанзія та інтереси прийшли до них пізніше, бо в цих прикладах маємо приклад того, як диференційний процес став підложжям для концентрованої єдности.

До тих історичних справок треба додати ще одну. Вказівка на те, що в могутніх концентраціях держава має можливість подбати про найліпший розвиток націй, які входять до її складу, не відповідає засвідченим фактам. Має, але майже ніколи отого не робить. Найліпший всебічний національний розвиток находимо якраз у малих, іноді в найменших державах, що повстали й живуть внаслідок процесу диференціяції, як, скажемо, Голяндія, Бельгія, Швайцарія, Данія, Норвегія, Швеція, щоб не говорити тут про новіші. Навпаки, у великих концентраціях, навіть в однонаціональних, істнує завжди велика небезпека, що інтелектуальний, а почасти й матеріяльний рівень її провінції знижений буде на користь збільшення рівня столиці з її околицями. Так вже сталося з Парижем у сущо концентрованій Франції, того самого бояться тепер і в Німеччині, бо беруться вже й до деяких заходів, щоб тому перешкодити.

(д. б.) М. Славінський.

Сумерк Еріота.

Бурхливі наради французьких радикалів.

Конгрес якоїсь закордонної чужинецької партії — це, здається, справа для нас українців далека і байдужа. Однак пригадавши собі величезні наслідки для цілого політичного світа й усіх міжнародніх проблем — отже й посередньо української проблеми — напр. з побіди націонал-соціялістичної партії в Німеччині, чи зі зміни укладу політичних сил в Англії, — не можна вважати й такі події річами зовсім для нас байдужими. Саме тепер іде у Франції конгрес соціял-радикальної партії: це найважніша подія французького дня, яка займає повні сторінки французької преси. Вона теж викликує величезне зацікавлення у чужинецькій пресі, яка пильно стежить за ходом отого партійного конгресу. В чомуж його вага?

Серед великої скількости французьких політ. партій і груп — французькі соціял-радикали займають особливе місце. Це не лише одна з найсильніших партій числом мандатів, але й ідеольогічно находиться на межі світа ліберально-міщанського і доктринерсько-соціялістичного і тому без неї не може обійтися ніяка комбінація парляментарної більшости: чи центроліву, чи т. зв. картелю лівиці, чи т. зв. національного фронту, що з виключенням монархістів лучив би центр і помірковані праві та ліві групи. Тепер править Францією саме та остання коаліція, з премієром Думергом, б. президентом републики, на чолі. У його кабінеті засідає теж 5-ох соціял-радикалів, разом із лідером партії — Еріотом.

Імя того політика нам, українцям, добре відоме: це той сам „радянський гість", якого подорож до Совітів стала голосною совітською реклямою. Радянофільська фізіономія Еріота, лідера соціял-радикалів, характеризує теж закордонно-політичне обличчя тої партії. Французькі соціял-радикали, в страху за чистоту свого соціялістичного вірування, як усі нинішні соціялістичні партії світа (за виїмком українських) раз-у-раз переступають з ноги на ногу: щоб утримати владу в руках — лучаться з правицею, а щоб не забути про соціялізм — горлають про „твердиню соціялістичного будівництва" в Совітах та про можливости тактичного бльоку — з комуністами. Така дволичність мусить доводити до гострих конфліктів, у наслідку яких м. і. згинула й німецька соціял-демократія та гине французька соціялістична партія Блюма.

Але одночасно переживає та центральна партія французької лівиці ще одну крізу: моральну. Ні одна з французьких партій так не скомпромітувалась в афері Ставіського, як соціял-радикальна. Спроба реституції свого політичного авторитету, якою був прихід до влади Шотана, довела до нової шаленої компромітації. Ради збереження спокою — прем. Думерґ допустив до коаліційного кабінету Еріота і його співпартійців. Але участь лідера соц.-рад. у тому кабінеті не вдоволяє нікого: одні вважають, що це Еріо особисто хоронить свій старий престіж, інші лають його за опортунізм, інші знову вважають його імя у кабінеті — компромітацією цілого кабінету.

Провал Еріота на конгресі соціял-радикалів означав би компромітацію сильної французької групи, політично та комерційними інтересами звязаної з Совітами. Санація рядів тої партії означалаб знову її визволення зпід впливів міжнародньої мафії, яка так чудово проявилась у „Ставіскіяді". Очевидно, що для нас не може бути річю байдужою, чи у Франції мають голос радянофільські трубадури чи ні.

* * *

ЕРІО УСТУПАЄ З ПАРТІЇ.

ПАРИЖ, 12. 5. ПАТ. Вчора почав свої наради у Клермонферран конгрес радикальної партії. Конгрес відкрив голова партії міністр Еріо і виголосив довшу промову. Еріо заявив, що братиме участь у нарадах до кінця і відповідатиме невдоволеним із співпраці радикалів з урядом Думерга. На внесок Еріота вибрали комісію з 21 членів з метою усунути з партії всіх тих членів, які вмішані в аферу Ставіського. Адвокати, члени комісії склали заяву, що не є членами надзірних рад фінансових установ і не беруть гонорарів від часописів, які побирають субвенції. Інші члени комісії подали своє звання і джерело прожитку. На конгрес приїхали всі міністри радикали, які входять до уряду Думерга. Вже на вступі дійшло до інциденту з опозицією, яка вимагала, щоби до президії конгресу ввійшов її провідник посол Удіно. Пополудне на промову сенатора Кайо гостро зареагував Удіно та Альбер Беллі, який вичислив прізвища всіх членів партії, вмішаних в аферу Ставіського. До гострих перепалок довела дискусія над внеском референта Баета як уздоровити партію. Промовці вимагали гострих постанов. Гатіне вимагав припинити в членських правах тих провідників, які вступили до уряду Думерга. Еріо заявив, що додержить слова премієрові Думергові та вимагатиме від конгресу заяви довіря до своєї особи. Конгрес заборонив обєднувати посольський мандат зі званням адвоката. Посли адвокати не матимуть права критикувати буджетові ощадности держави і самоуправних установ.

Творча сила кооперації.

Волинь, 11. V. 1934.

Українська справа на Волині опинилася у цілковито сліпому куті. Про це, між іншим, свідчить і розбіжність поглядів на цю справу серед польського громадянства. В той час, як окремі групи того громадянства у Варшаві, а навіть і тут на місці називають деякі явища позитивними, інші називають їх негативними, і навпаки.

До тих, що мають можливість впливати на опінію місцевого польського громадянства, належить ґрупа орґану „Волинь". На цю ґрупу в деякій частині складаються ендеки з б. „Земі Волиньскей", що ввійшли до „Волиня" після її фузії з „Пшеґльондом Волиньским" і занесли туди свій специфічний підхід до всього українського. Таким чином „Волинь" мимохіть набрала ендецького характеру, хоча є орґаном санації.

Ми не порушувалиб цих справ, колиб вони болюче не зачіпали життя нашого народу і життя, спокою та розвитку Волині взагалі. Мовчати тиж не можемо, бо льоґіка і життєва правда по нашій стороні і день за днем стверджують це ріжні сумні явища й факти. Адже ніхто вже не скриває, що економічний стан широких верств дуже тяжкий, і що він спонукує вже до великих спішних — тимчасових — заходів.

Українська інтеліґенція, яка близько стоїть до мас, добре знає цей стан, як і те, що наладнання розстроєного господарського життя є головною і категоричною вимогою дня.

Знає вона і те, що завдання це у місцевих умовинах відсталої організації, яка прийшла в спадщині по Росії, є надзвичайно важке й коштовне. Нема тої державної чи самоуправної сили, яка моглаб його двигнути власним апаратом і грішми.

Навіть колись багатий російський уряд прийшов до того самого переконання після скасування панщини, і створив досвіть ліберальне земство, побудоване на засаді власної ініціятиви самого населення. Отже українське громадянство, яке з мусу студіює економічні питання і явища, прийшло до увесаднелого висновку, що всі заходи, ведені поза уможливленою ініціятивою і самодіяльністю найширших шарів населення, мусять бути в даних умовинах безуспішні.

І тому само українське громадянство мусіло взятися до пробудження цієї приспаної росіянами ініціятиви і самодіяльности українських мас щоби рятувати їх від повного зубожіння, а країну від анархізації. Єдиною економічною формою цієї праці є і лише може бути **вільна кооперація**, бо кооперації примусової взагалі нема на світі, а те примусове, як у Совітах, що називають кооперацією, в дійсності кооперацією не є.

До того самого висновку прийшли й маси населення — і то не лише українського, — і почали повставати кооперативи ріжного типу: для загального закупу і збуту, кредитові, промислові й інші під проводом РСУК та молочарські, обєднані в „Маслосоюзі".

Фахівці кооперації високо доцінюють працю українських кооператив. Доцінюють її велике ратівниче значіння й не фахівці, що вміють обєктивно оцінювати життя, а передовсім — бачити його.

Досить глянути на ті села й цілі повіти Волині, де істнують кооперативи, і порівняти як на добробут їх, то бодай менш тяжке господарське положення — з тими повітами і селами, де кооператив нема, щоби сказати, що українська кооперація всіх типів робить велике і корисне господарське діло, що вона є в наші дні як не абсо-

лютно цілющим, то бодай заспокоюючим бальзамом на пекучі господарські рани Волині.

Роблячи свою корисну економічну роботу, українська кооперація одночасно добре виконує частину загальної економічної роботи країни, і за це їй належалосяб признання.

А тимчасом? Тимчасом лише деякі польські фахові й політичні часописи признають велику ретівничу й будуючу роботу української кооперації на Волині. Між іншими й „Бюлетин Польско-Українські" приносить статтю про працю „Маслосоюзу" та про трудноші, звязані з нею.

Зате місцева преса, опанована, як сказано вище, в деякій мірі ендеками-ляіками в кооперативній справі, систематично нападає на українську кооперацію, а навіть дозволяє собі недвозначно доносити по старій звичці та по ендецькій засаді: „все, що українське, — зле".

Отак, з приводу згаданої статті у „Бюлетин Польсько-Українськім" якийсь п. Й. пише у „Волині":

„Ця стаття — то свого рода панегірик на честь загально знаної торговельної інституції (отак добре знають „Маслосоюз", — інституція торговельна!), якою є „Маслосоюз". Ця остання, як хтось судив би по перечитанні статті, разом із своїми крамницями неначеб є правдивим добродійством для Волині"... „Що це прийшло до голови „Бюл. Поль.-Укр." повчати польське громадянство доцінювати „Маслосоюз" та його діяльність?" „Чи в наступному числі маємо сподіватися статті про дуже добрий вплив РСУК на наш терен?"... „Адже малі діти знають, що воюючий український націоналізм уживає плаща громадської праці для ширення своїх націоналістичних гасел".

Хочеться спитати: чи ті „націоналістичні гасла" ширить „Маслосоюз" серед корів, що дають молоко для сметанкових збірень і молочарень? Чи серед польських і закордонних консументів, що платять ефективною валютою, яка впливає до Польщі? І взагалі, чи знає п. Йот., що таке „Маслосоюз", кооперація і — „націоналізм"?

Не будемо полемізувати з п. Йотом, бо добре знаємо, що є серед поляків категорія людей, для яких усе українське є червоною плахтою. Не будемо згадувати і про конституцію, яка запевнює українцям господарський розвиток. Азі навіть знаних нам їхніх змагань.

Не про це нам ходить.

Останні травневі події, тяжке економічне положення хліборобських мас — наших і не наших — вимагають здорового, тверезого розуму, знання діла й ситуації, та розумного й чесного підходу до справи, щоби наладнати якось легковажно загострені відносини на Волині та господарське положення хліборобських мас.

А замість цього бачимо просто дивовижне комбатанство людей, що не мають найменшого поняття про громадські справи, і що постійно заогнюють й без того заогнені відносини.

Senex.

Парлямент видає послів.

ПАРИЖ, 12. 5. ПАТ. Міністр справедливости домагається від парляменту, щоби видав судові посла Ренольда, колишнього міністра справедливости і сенатора Пруста. Одночасно повідомив адвокатську палату, щоби покарала дисциплінарно посла Ессе.

По широкому світі.

— В Римі закінчилися господарські переговори між Італією, Австрією та Німеччиною. Італія та Австрія платитимуть вищі ціни за мадярську пшеницю. Зате Мадярщина купуватиме промислові товари з Італії та Австрії.

— Австрійський міністр справедливости звільнив більшу кількість арештованих членів Шуцбунду.

— У Москві помер славний фізик проф. Хвольсон.

— „Морнінг Пост" гостро напав на прем'єра Мекдональда тому, що розбройна конференція зайшла у сліпий кут. Народи Европи не слухають порад премієра Англії і думають про свою безпеку. Англія також повинна подумати про свою безпеку.

— У Берліні вчора вночі дійшло до стріляння. Одну особу вбили. Причина і тло не устійнені.

— Один із найстарших німецьких часописів „Франкфуртер Цайтунг" перестав виходити.

З життя Союзу українських пластунів-емігрантів.

Прага, 10. V. 1934.

Вже рік минає від тої хвилини, як з СУПЕ відійшло тих 4—5 осіб, що старалися його завернути на шлях, що ним іде одна із знаних політичних груп. Так зліквідовано конфлікт, що грозив цілковитим розбиттям СУПЕ, але цілорічної, невтомної праці було ще за мало, щоби загоїти всі рани з того часу. Зокрема критичний є фінансовий стан СУПЕ з огляду на довги, що їх поробила попередня Команда. Всеж таки СУПЕ вже переміг крізу і з новим завзяттям починає працю для добра Українського Пласту та взагалі Українського Народу.

І так: Теперішня Команда СУПЕ рішила розширити та друком видавати **„Пластові Вісті"** (замість „Вістей СУПЕ", що їх дотепер видавала на цикльостилі), щоби так навязати звязок з ширшими кругами нашої молоді та краще пропаґувати пластову ідею. Вже вийшло 1—2. та 3. число Пороблено старання для утворення гуртка „Пласт-Приязту" у Празі. Головно Т-во Українських Інжинірів ставиться прихильно до цього пляну. Підготовлено мандрівний табор у Карпати на час 1—31. VII. ц. р. Започатковано курс картографії та теренознавства (при 14. Курені у Празі). Зорганізовано при допомозі Спілки Українських Лікарів курс першої помочі, який поведуть наші визначні фахівці-лікарі. До диспозиції маємо анатомічний інститут проф. Вайгнера у Карловому університеті — з його знаменитими моделями та приладдям.

14. Курінь у Празі уладжує в кожний вільний день прогульки (11. III., 25. III., 15. IV., 29. IV., 6. V.). Крім того 15. II. зроблено ескурзію до радіо-стації в Страшніцах. 14. III. улаштовано святочні сходини з нагоди 84-літніх уродин Т. Г. Масарика, 10. III. брали пластуни участь у загальному святі Т. Шевченка — пластуни мали службу на салі та уладили малу виставу. 18. III. улаштовано реферат на тему „Український Червоний Хрест" та малу пл. виставу з тої нагоди. 22. IV. закінчено сходини в домівці — відтепер відбуваються на прогульках. 29. IV. (по прогульці) Курінь взяв участь у чеському святі Юрія, де виступав з українськими національними танками та піснями перед численною публикою та цілим пластовим чеським (чеським). Цей виступ був принятий надзвичайно прихильно і є черговим успіхом у взаєминах з чужими пластунами. Цей виступ схопив фільмовий журнал і тепер його можна побачити у всіх важніших кінах Праги. 6. V. по цілоденній прогульці улаштовано в Ржевницях ватру з нагоди свята Юрія. Співи, танки, акробація, вежі, надавання пл. імен і т. п. притягнули багато публики з Ржевниць та з Праги. Зокрема було помітне велике враження, що його зробив цей виступ на нашу молодь, що вчиться у ґімназіях в Ржевницях. Традиційна буря з дощем не зіпсувала бадьорого та веселого настрою, бо пл. шатра не дали нікому змокнути.

5. Курінь у Брні відбуває постійні сходини та прогульки. Виголошено реферати про „Український Сокіл" та про фізичне виховання. Ведуться курси фотографії, картографії, теренознавства та пластово-ідеольоґічного вишколу. Пластуни займаються вихованням у національному дусі дітей української еміґрації. Удержується сердечний звязок з чеськими пластунами. Підготовляється діточа забава.

9. Курінь у Загребі розширено (передтим був це гурток). У часі ферій працюють пластуни між нашими переселенцями в Боснії. Сходини відбуваються щотижня. Відчитано реферати на такі теми: Берестейський мир; Дніпрові пороги і Дніпрельстан; В роковини скасування кріпацтва; Ярослав Мудрий; Історія змагань східно-галицьких українців; Провідні ідеї Т. Шевченка. Крім того виголошено два реферати про історію України для югославянських пластунів, з якими Курінь живе в тісному звязку. Курінь старається про приняття до Союзу Югосл. Пластунів, як самостійна одиниця. На ферії Курінь приготовляється до участи у югослав. водному таборі.

8. Курінь у Ґрацу відновив свою діяльність Приготовляється до пл. іспитів.

13. Курінь у Відні приготовляється до спільного виступу з австрійськими пластунами та до участи в чеських інструкторських таборах та наших у Карпатах.

Крім того майже всі члени СУПЕ працюють у студентських та громадських організаціях.

Хоч який короткий та побіжний цей перегляд праці СУПЕ за останній чвертьрік, то все таки помітно, що СУПЕ, поборовши всі ворожі зусилля перешкодити йому у праці та його ослабити, з новою силою та завзяттям продовжає працю на правильному пластовому шляху, згідно з традиціями колишнього УПУ у краю

У всіх справах СУПЕ треба звертатися на адресу: Ing. Evžen Kulčyckyj, Praha XVII., Na Košiřské Václavce 316. C. S. R.

ВИБОРИ У ЛЬВОВІ.

ВИБОРЦІ — УКРАЇНЦІ!

Українці йдуть до виборів до Ради міста Львова єдиною, спільною українською виборчою листою. Для організованости виборчої акції ще дня 28. квітня ц. р. вибрано єдиний на місто Львів Український Виборчий Народній Комітет. До того Комітету війшло 120 представників виборців-українців усіх суспільних верств і станів, інтелігентів, міщан, ремісників, дозорців і слуг. Для безпосереднього керування виборчою акцією вибрали на тій нараді президію Комітету, до якої входять: голова посол д-р Степан Біляк, заступники голови: о. прелат Левитій Куницький, дир. Осип Навроцький, п. Евгенія Макарушкова, п. Теодор Преторіус, п. Анна Палій, секретар п. Агатон Добрянський, заступник секретаря д-р Карло Коберський, скарбник дир. Орест Радловський, пресовий референт ред. Гриць Гладкий.

Канцелярія Українського Виборчого Народнього Комітету міститься в домівці Народньої Організації Українців м. Львова, вул. Підвалля ч. 7/ІІІ. пов. У всіх справах, звязаних з виборами, треба звертатися лише на ту адресу, або до Українських Виборчих Комітетів по окремих дільницях.

Виборці Українці!

На мурах міста появилися офіціяльні звідомлення про вибори. Слідкуйте за ними та припильнуйте, щоби в приписаних речинцях перевірити, чи ви записані у виборчих списках, щоби не стратити права голосування. А в день виборів — 27. травня — всі як один ідіть до виборчих урн із карткою української листи кандидатів на радних.

Львів, дня 11. травня 1934 р.

Український Виборчий Народній Комітет.

Передсоборна нарада.

ВАРШАВА, 12. 5. ПАТ. Вчора відбулася нарада у палаті митрополита Дениса. В нараді брали участь крім митрополита, епископи Олександер і Олексій та з м-ства освіти й віроісповідань дир. Ф. Потоцький, нач. Сухенек-Сухецький з віцеміністром Сечковським і волинський воєвода Юзефський. На нараді обговорювали скликання собору православної церкви в Польщі.

—о—

Міліони тон куряви.

НЮ ЙОРК, 12. 5. ПАТ. Над Ню Йорком і околицею появилися велитенські хмари, що мають у собі міліони тон куряви. Приніс їх вихор із середущо-західних стейтів. Хмари ті такі грубі та густі, що часом за дня стає зовсім темно в місті. Курява, що вже стала опадати, вдирається до мешкань крізь найменші щілини. Віддихати дуже тяжко, люди мусять часто полоскати горло. В середущо-західних стейтах після опадення куряви настала страшна посуха, тому худоба гине масово. На Шикаго впали велитенські маси чорнозему, що їх вихор приніс із стейтів Миннесота, Дакота й Ілиноис у виді куряви.

Розбитки „Челюскіна".

Криголім „Смоленськ" забрав на свій поклад 77 розбитків „Челюскіна".

—о—

Змова проти клайпедського директоріяту.

БЕРЛІН, 12. 5. ПАТ. Німецька преса принесла вістку нібито губернатор Клайпеди Навакас приготовляв змову проти клайпедського директоріяту під претекстом, що він не протиділав протидержавним наці-соціялістичним організаціям. Згодився на це нібито вже ковенський уряд, визначив членів будучого клайпедського директоріяту, а саме одного директора школи, далі провідника литовських стрільців і б. президента краю як голову та двох членів. Німецькі часописи взивають сиґнатарів клайпедської конвенції до інтервенції.

Проти села і священика.

Село Вишенка в Городеччині і його заслужений парох. — З подвигів урядового комісаря, учителя Піщаловського. — Проти свята „У. М. Х." — Загарбання церковної площі. — Що на це повітове староство в Городку?

В городецькому повіті, кільканацять кільометрів за Яновом у напрямі Яворова, лежить широко розложене **село Вишенка**, що має сім миль в обводі та складається з понад тринацяти присілків. Воно розкинуло свої присілки серед лісів та ярів, має чисто українське населення, яке зберегло незвичайно помітну чистоту української мови, звичаїв та побуту. До недавна життя у Вишенці плило спокійним, громадсько-згідним руслом, громадою справна місцева рада, а над усім сторожила особа місцевого пароха, **о. декана Радзикевича**, що торік святкував 25-літній ювилей громадянської та освідомлюючої праці у Вишенці незвичайно торжественно і є загально шанованою особою в цілому повіті.

Але той гарний стан Вишенки в останньому часі став помітно псуватися. Зачалося від того, що староство розвязало громадську раду і надало урядового комісаря в особі народнього учителя з Малотина (присілок Вишенки), б. старшину УГА, п. **Піщаловського**. Пан комісар на програму своєї громадянської „діяльности" намітив собі у першу чергу довести за всяку ціну до роздору між селом і священиком, що є направду гідним провідником своїх парохіян і на церковному, і на народньому полі. Цій напрямній служить п. Піщаловський від перших кроків свого комісарювання і послідовно прямує до цього та використовує кожну нагоду, щоби лише підорвати авторитет пароха серед селян. Такі вислови перед людьми, що, мовляв, **„ваш ксьондз вірить у папа"** (sic!) — це тільки один зразок поведінки того комісаря. Не помогли всякі спротиви й домагання свідомих громадян до Кураторії, щоби учитель Піщаловський не був водночас комісарем; не пошкодила йому й давня участь в Усусах, бо п. Піщаловський велів переказати парохові, що „ja nie jestem ani Ukrainiec, ani Rusin, tylko Polak".

До помочі покликав собі цей комісар відомого кацапа й українождера, селянина **Сліпця**, який на становищі заступника комісаря хоче бути в політиці свого шефа „mehr päpstlich, als der Papst selbst". Зачалося від того, що о. Радзикевича відсунули від місцевої шкільної ради, бо йшло про те, аби декан не мав найменшого впливу на хід громадських справ. Той-же Сліпець не вагався зробити на о. Радзикевича донос в 1926 р., що, мовляв, парох особисто зривав шини на залізничому торі коло Верешиці. І лише завдяки вмілій обороні увільнив тоді о. Радзикевича доразовий суд, ствердивши, що це був нікчемний наклеп.

Торічне Свято „У. М. Х." було сіллю в очах обом тим „господарям" громади. Коли їхні зусилля виявилися безуспішними і коли о. Радзикевич таки зорганізував велику процесію до Львова, тоді вони бажали бодай заманіфестувати перед людьми своє невдоволення з того приводу. І ось підчас торжественної Служби Божої в селі, походу та відпроваджування учасників свята з Найсвятішими Тайнами, вони, представники громадського уряду, не тільки не взяли участи в святі, але замкнулися в громадській канцелярії, що находиться безпосередньо під церквою. Зрештою свого ворожого наставлення до того свята вони навіть не скривали.

Останній і найновіший подвиг п. Піщаловського і С-ки, спрямований також проти пароха і громадян, мав місце в початках п. м. Біля церкви находиться у Вишенці майдан, званий „дяківкою", що від непамятних літ уживала його церква. Там мешкав з давен-давна дяк і площею користувалися селяни по своїй вподобі. А тепер оба ті радні підчас відсутности в селі о. Радзикевича зробили тихцем контракт та **дарували площу під будову поверхового дому для поліційної станиці**. Це до-краю обурило свідоміших вишенчан, що враз зі своїм парохом рішили за всяку ціну боронити церковного добра.

Чи не зацікавилося би ближче староство в Городку Яг. політикою п. Піщаловського та його гідного заступника п. Сліпця? Бо та політика леви чи доведе до мирного життя у громаді та не принесе спокою, над яким саме мають сторожити громадські уряди.

Р. М. Богородченко.

НОВИНКИ

— **Вп. проф. Олександрові Ляшенкові** за щедрий дар дереворитів на цілі Кружка ім. Ганни Барвінок щиру подяку складає **Старшина.** 1565

— **Велика академія м. філії „Просвіти" у Львові** для вшанування 120-х роковин Шевченка патрона тієї філії, відбудеться в неділю 13-го травня ц. р. у великій салі „Народнього Дому" при вул. Рутовського 22, в 12-ій год. полудня. Програма добірна й на високому рівні, вступ на салю дуже низький.

— **Т-во „Будучність" Шевченкові.** Т-во українських робітниць „Будучність" у Львові влаштовує в неділю 13. ц. м. в салі Реміснічої Палати концерт у честь Шевченка, на програму якого складаються: промови, хори, декламації і жива картина. Вступ за добровільними датками. Початок: год. 6.30 веч.

— **Хто фотоґрафує, збільшує радість життя.** На цю тему відбудеться в неділю, 13. травня ц. р. в год. 12-ій вполудне в рамах V. вистави української фотоґрафіки у Національнім Музею у Львові (вул. Мохнацького ч. 42) виклад д-ра Нестора Нижанківського. При викладі демонстрації світлин і фотоприладдя.

— **Вписи до вселюдних шкіл у Львові.** Міський шкільний інспекторат у Львові оповіщує: Вписи до публичних вселюдних шкіл у Львові відбудуться в днях 22., 23. і 24. травня ц. р. Приняті будуть діти в обовязуючому шкільному віці перед 31. грудня 1927, що мешкають в районі даної школи. Діти 7-літні, під фізичним і умовим оглядом добре розвинені, можуть бути приняті до шкіл приватних. При вписі слід предложити метрику або метрикальний витяг і посвідку щеплення віспи, а також доказ, що мешкають у шкільному районі.

— **Загальні збори „Патронату"** т-ва опіки над вязнями та їх родинами у Львові відбудуться в пятницю, 25. ц. м. в год. 17.30 в салі розправ присяжних окружного карного суду при вул. Баторія 3.

— **Провідник для матуристів.** У звязку з цьогорічними іспитами зрілости видано урядову інструкцію в справі ріжних помічних засобів, нотаток і т. п., якими користуються абітурієнти. Якщо предсідник комісії запримітить, що матурист користується недозволеними джерелами, треба його остерегти. Після другого остереження можна відобрати йому стемпльовані аркуші, видані до писемного іспиту.

— **Після 15 літ вязниці доказує свою невинність.** Наглий суд у Самборі у 1919 р. засудив

Визначні українські діячі на Соловках.

До нас наспіли вістки, що визначних українських діячів, митрополита української автокефальної церкви Миколу Борецького і проф. В. Чехівського перевезли більшовики з концентраційного табору в Ярославлі на Соловки. Обох цих діячів враз з іншими запроторили більшовики до концентраційного табору після відомого процесу проти членів Союзу Визволення України.

Від нещасливих засланців зі Соловецьких островів нема ніяких вісток.

—o—

ТРОЦЬКИЙ СКІНЧИВ САМОГУБСТВОМ?

У Парижі кружляють поголоски, що Л. Троцький скінчив самогубством. Його прихильники запевняють, що Троцький намагався відобрати життя вистрілом з револьверу, але син перешкодив йому. Тепер Троцький лишається під опікою лікаря, але місце побуту держать в тайні. Причиною самогубства було пригноблення Троцького, що майже всі держави відмовили йому побуту.

на кару смерти поручника української армії Банькова за те, що без суду велів розстріляти двох польських вояків. Засудженому перемінено кару смерти на безречинцеву вязницю, яку він відбуває в Дрогобичі. Засуджений заперечив свою виновність і шляхом кореспонденції старається винайти свідків, які ствердили би його алібі. Після 15 років йому вдалося знайти адресу одного австрійського полковника, команданта дивізії, в склад якої входив полк, де служив Баньків. Полковник, що як емерит мешкає в Грацу, має ствердити, що в часі розстрілу обох польських вояків Баньків находився деінде. У звязку з тим один варшавський адвокат піднявся оборони засудженого і домагається ревізії процесу.

— **Не саранча, а водяна бабка.** Всю пресу обігла вістка, що біля Львова та в інших сторонах появилася саранча. Тимчасом показалось, що це була не саранча, тільки звичайна водяна бабка, комаха для хліборобів і городників дуже пожиточна, бо зїдає масово менші комахи, що роблять великі шкоди в ростинності. Бабки появилася так масово наслідком великої спеки та висихання ставів, річищ і мочарів. Хмари водяної бабки летять переважно з Полісся і появилися, як відомо, на Поморю, а навіть у західній Галичині. В суботу 12. ц. м. летіли в полудне понад Львів.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тяганні Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол. на ч. 16381. 10.000 зол. на ч. 154478 7973 12699 98560 132630. 5.000 зол. на ч. 2964 88626 110746 21196 54879 96177 148993. 3.000 зол. на ч. 9406 9444 11539 13144 34443 41867 45868 47899 61269 669997 67329 70393 81062 91699 99106 107445 114796 129215 138850 158885 161725 167246. 2.000 зол. на ч. 3358 12125 41738 64334 64859 69 761 72758 98575 101481 116523 127999 128171 132761 134905 141086 143646 156084. 1.000 зол. на ч. 5361 8516 8890 13238 18089 22624 26316 35650 46421 63759 60949 74288 75035 79272 81444 85533 88661 90561 91559 94348 106877 140706 148666 155529 162827 160103 7665 14549 34976 35647 42095 45406 49508 58033 66316 69355 85388 881196 88971 89298 89325 90063 93933 95753 111756 116610 117304 133722 135959 136012 136646 136975 137815 140767 141876 147625 150446 159089 162763 167809.

— **Будують новий костел і „дом людови"** Т. Ш. Л. 92-ох кольоністів у селі Ярчівцях біля Зборова. З тією метою розвели широку збіркову акцію, щоби зібрати ще цього року 5.000 зол. Кошти будови костела і „людового дому" обчислені на 9.000 зол. Крім того згадані кольоністи жертвували 1.500 зол. на відбудову костела у Зборові. На нараду в цих справах приїздив до Ярчівець зборівський староста Коцул і кс. декан Завадецький.

— **Печатки приватних шкіл без орла.** Міністерство освіти рішило, що тільки державні школи вживатимуть печатки з державним гербом. Печатки приватних шкіл міститимуть на обводі назву школи, а посередині на місце державного гербу, назву місцевости. („Всхуд").

— **35 літних поїздів** виїде в літі зі Львова ц. р. і то в Карпати, до Трускавця, над море, до курортів і т. д. Час виїзду дирекція оголосить у пресі.

— **Арештування.** Пишуть нам: Недавно в с. Лопушно у Кремянеччині вночі хтось стріляв через вікно до жида-крамаря, которого підозрівають, що він причинився до закриття з селі кооперативи. В звязку з цим поліція заарештувала Івана Огінського й Опанаса Бабоваля, котрі перебувають у кремянецькій вязниці. Справу передано до прокуратури рівенського окружного суду, котра веде слідство. — З кінцем квітня ц. р. арештовано в с. Угринові Старому, калуського повіту, Михайла Ількова, молодого селянина, під замітом поширювання протичій вязниці вже другий місяць І. Заболотний з Бабина Середнього.

— **Львівська хроніка.** При вул. Пелтчинській найшли робітники при направі каналу трупика 3-місячного хлопчика. — На площі Марійській наїхав трамвай на самохід і ушкодив його.

— **Семеро дітей** вирятував з ріки шофер Фіялковський з Ченстохови. Діти, які їхали човном по ріці, перевернулися до води і стали потапати. На щастя надїхав шофер Фіялковський і витягнув з води дві дівчини і трьох хлопців, а троє врятувалися самі.

— **Нелюд хотів закопати живу жінку.** Із Дішок пов. Зборів привезли до львівського шпиталю 30-літню Францішку Шозду, жінку богатого господаря, в стані високої горячки. Показалося, що чоловік поводився з нею жорстоко, тому що вона не мала дітей, бив її часто, а недавно всалив її хору на фіру, вивіз на цвинтар, викопав яму і розібравши її до нага, кинув до ями. Вранці знайшов її громадський поліцай, добув при допомозі людей з гробу і повіз на поліційну станицю в Підберізцях, де списано з нею протокол. Тепер вона находиться непритомна на обсервації в шпиталі, покищо непереслухана з причини високої горячки.

— **Згорів Володимирець.** Польська преса подала недавно вістку про пожежу у Володимирі. На ділі згорів не Володимир (повітове місто), а місточко Володимирець сарненського повіту на Поліссі, тепер у волинському воєвідстві.

— **Живцем похована.** В Кніселі пов. Бібрка поховали 50-літню Анну Тихай, жінку місцевого господаря. Вправді священик, кроплячи її перед похороном, зміркував був, що її лице легко здригнулось, і заявив, що без посмертної картки лікаря не відправить похорону, одначе люди почали впевнювати, що то тільки так здавалося, бо вона вже 48 годин лежить мертва, і похорон відбувся. Нараз грабар, засипуючи сам один домовину землею, почув якийсь стогін із середини. Переляканий побіг до села і повідомив родину про все. Коли згодом отворили віко домовини, лице і губи небіжки були подрапані, а з носа текла кров. Покликаний зі Стрілиськ лікар д-р Тимків ствердив, що нещасну поховали в летаргу та що вона вмерла наслідком удушення. Подія викликала в цілій околиці велике враження, тимбільше, що три сини покійної мали після похорону сон, в якому бачили маму, яка жалувалася, що її поховали живцем.

— **З пожежної хроніки.** В повіті воложинському згоріло місточко Трапи. Самих мешкальних домів знищив вогонь 90. Крім того згоріло багато господарських будинків, школа, дві синагоги, багато склепів і т. п. — В луцькому повіті горять ліси Чарторийського, а в селі Лички згорів молодник на просторі 10 га. — Біля Живця пішло з димом 10 га лісової культури. Під Луковом згоріло 80 моргів ліса. В янівському лісництві жертвою вогню стало 160 га ліса.

— **Пожежі в Румунії** тревають дальше. Дня 8. ц. м. згоріли три села і великі простори лісів біля Клюжу. Одночасно в Бесарабії і дельти Дунаю напливають вістки про пожежі. Недостача води і сильні вітри утруднюють рятункову акцію. В Бузев згоріла ціла дільниця міста. Недалеко горять масово ліси. Згорів м. і. монастир Негру Вода, в якому находилися цінні памятки церковного мистецтва. Втрати є на 50 міл. левів. В Брасові згорів великий млин, коло Фольтичен горить 150 га ліса, горить теж ліс коло Бузев. У Кімполюнзі на Буковині згоріло 50 домів. Уряд проголосив до населення нову проклямацію, в якій закликає щадити збіжеві запаси. Збіжева спекуляція строго заборонена. Влада сконфіскувала всі запаси кукурудзи.

— **На Буковині горять ліси.** Черновецький „Час" повідомляє: В Насипітулі (границя між громадами Бродина—Селетин) горить ліс релігійного фонду; у трьох місцях згоріло дотепер яких 50 гектарів. Підпалили гуцули, здається з пімсти за пашу. Над гашенням працює около 150 людей. Вночі з 5. на 6. ц. м. вдалось згасити пожежу. Одночасно хтось запалив ліси в Гинку Солован, Лунгулі, Бродинюжі і районі лісничого Найвірта. В селі не видно робітників: всіх забирають до пожежі. Скілько дотепер згоріло на всіх місцях, ще не обчислено. Шкода виходить у міліони. Приїхало 20 чужих жандармів і інспектор релігійного фонду Іліуц з Чернівець. Люди вже тижнями не сплять. Як не впаде дощ, не всилі ніхто згасити вогнів, бо дуже великий вітер. Горить далі. Зі Стражі йшла на поміч сотня людей. З Фалкова їх завернули, бо вже й там горить.

— **Один із львівських часописів** оголосив відомість про покарання Окружним Судом у Львові 2, 3, 4 і 6 місячним арештом за підріб порошку д-ра Еткера. Добрий і відомий товар спонукує переступників шукати легких зисків підрібками. Тому остерігаємо всіх перед купном „дешевих" фальсифікатів, бо вони шкідливі і ніхто не повинен наражувати свого здоровля та здоровля своїх близьких для кількох сотиків. Остерігаємо також наслідувачів, яких мусить стрінути доля львівських „фабрикантів", бо тих, що фальшують наші вироби будемо переслідувати безоглядно. Тимто обережно з фальсифікатами! Тільки правдиві препарати д-ра Еткера є поживні смачні і здорові. Просимо вважати на наш знак „Ясна голова" і „Др. Еткер".

—o—

З концертової салі.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ ПРЕСВ. СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО.

В низці обходів у роковини свята „УМХ" влаштували й учениці жін. фах. школи СС. Василіянок у Львові свою святочну академію в честь Пресв. Серця Христового, що відбулася в салі гімназії при вул. Длугоша 17, в год. 6. веч. мин. пятниці.

Програму академії почав хор учениць під орудою п. Котка, що відспівав „Хваліте Господа" й „Підіймим свій зір в гору" та крім цього в дальшій частині вечора „Садок Христовий" і „Слава Ісусу Христу". Хор виказав велике вироблення і має добрі голоси. Обі деклямації (Н. Рувько й О. Тиктор) вийшли добре, тільки деклямовані твори були слабші й деклляматорки добули з них, що могли. Зате правдиво сензацією були сольоспіви: М. Гуміловичг (Ізраїль у Єгипті)„ яку ми вже бачили нераз на цій сцені і яка щораз краще виробляє свій голос та Ів. Кулик (Мир Вам, прославляти буду Тебе), що цим першим своїм виступом виявила завдатки на добру солістку. Дует обох солісток був безоглядний, також й фортепянове сольо А. Бережницької. Зате абсолютно задовгий та надто научний, повний дат і прізвищ був реферат про культ Серця Хр. М. Царівної, що надавався скорше до якогось літ.-наук. журналу, як на концертову салю. Фортепяновий акомпаніямент мав проф. д-р Б. Кудрик.

Старше громадянство не зацікавилося як слід тією академією. За вимком кількох осіб з церковних кол, кількох старших громадян і кількох учительок — не видно було нікого. (а)

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

МИХАЙЛИНА З НИЧАЇВ КОЛОДНИЦЬКА.

Дня 11. ц. м. відпровадила стрийська громада на місце вічного спочинку Михайлину з Ничаїв Колодницьку, вдову по Омеляні, гімн. проф. та сотнику УГА, що погиб у визвольній боротьбі на Вел. Україні, на яку пішов у часі відвороту УГА разом з двома малолітніми синами. Покійна була членом управи Народнього Дому у Стрию, дуже діяльною громадянкою та взірцевою мамою. По смерти чоловіка лишилася без якихнебудь засобів до життя, бо їй відмовлено вдовичої платні, та проте з праці рук змогла виховати і вивести в людей троє сиріт, не занедбуючи і громадянських обовязків. Українське громадянство м. Стрия уладило Покійній маніфестаційні похорони. В. Й. П!

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 13. V. год. 3·30 веч. „Товаріш“.
Неділя, 13. V. год. 7·30 веч. „Фонсеве весілля“.
Понеділок, 14. V. год. 7·30 веч. „Фонсеве весілля“. Абон. 19.

Театр Рівнородностей

Неділя, 13. V. год. 7·30 веч. „Карієра Густава Лебреша“.
Понеділок, 14. V. год. 7·30 веч. Варшавська Оперетка „8·30“ „Жінка яка знає, чого хоче“, муз. комедія Штравса.

Кіна.

АПОЛЬО: „Передані хрести“ (на осн. повісти Роланда Доржелеса).
АТЛЯНТИК: „Отаман Анненків“ (фільма в російській мові).
ВАНДА: „12 крісел“ (Вл. Буряй, Дима).
КАСІНО: „Казанова“ (Ів. Мозжухин).
КОЛІСЕЙ: „Кохання на приказ“ і ревія „Щось для кожного“.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль білих ліжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Чібі“ (віденська комедія), ревія „Травень, літо, травка!“
МІРАЖ: „Остання генералова любка.“ „Жінка за 250 000 долярів“.
МУЗА: „Біла леді“ (з Ол. Мей).
ПАЛЯС: „Панна Жозета моя жінка“.
ПАН: „Дика дівчина“ (Клара Бов).
ПАСАЖ: „Пат і Паташон у жіночому пансіонаті“, „Удани, удани“.
СВІТ: „Божевільна ніч у звіринці“.
СОНЦЕ: „Нічні суди“ та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Дайте мені чоловіка!“ (Анні Ондра), ревія „З усього серця“.
ХИМЕРА: „Чорти в коханні“.
УТІХА: „Остання цариця“ та ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 13. травня 1934.

Льондон (342,1) 18·30 Композиторський вечір О. Штравса. **Відень** (506,8) 11·20 Концерт, 20·00 „Ябука“ оп. Штравса, **Брно** (325,4) 9·00 Пісні, **Прага** (470,2) 20·00 Фестіваль Сметани, **Білгород** (439,8) 15·00 Популярні мельодії, **Берлін** (356,7) 18·30 Шуманові пісні, 20·15 „Матері всього світа співають колискові пісні“ (авд.), **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·00 Спів, **Кельн** (455,9) 20·30 „Нічліг у Гранаді“ романтична опера, Кройцера, **Мінхен** (405,4) 18·50 Солісти, **Сотенс** (443,1) 20·30 „Лукія з Ламермуру“ оп. Доніцетія, **Будапешт** (549,5) 20·10 Оп. музика, спів, 22·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 16·00 „Сила долі“ оп. Вердія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·55 „Маскота“ оп. оп. Одрана.

Понеділок, 14. травня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 16·10 Інстр.-вок. концерт, 20·35 Арії та дуети, **Братислава** (298,8) 20·10 Нар. пісоньки, **Прага** (470,2) 17·45 Скрипка, 20·05 Концерт (музика, спів), **Париж** (1649) 20·00 „Біла жінка“ оп. Боальдіє, **Білгород** (439,8) 16·00, 17·00 Спів, 20·00 Опера із Загребу, **Рига** (514,6) 20·20 Лотиські пісні, **Гайльсберг** (291) 19·30 Сучасна музика, спів, **Кельн** (455,9) 17·15 Солісти (музика, спів) **Лайпціг** (382,2) 21·00 Нар. пісоньки, **Москва** (Сталін 360,6) 17·20 „Мазепа“ оп. Чайковського, **Будапешт** (550,5) 19·15 Популярні арії, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·05 Інстр.-вок. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 13. травня 1934.

8·30 Ранішня авдиція, 10·55 Ґрамофонові релігійні та популярні платти, 11·57 Сигнал часу, 12·10 Метеорольогічні вістки, 12·15 Музичний поранок, спів, 14·00 Лісова скринька, 14·15 Огляд ринків рільних продуктів, 14·30 Травневі пісні, 14·45 Популярна музика з гр. плит, 15·00 Крайня пора нищити шкідників, 15·20 Джезовий концерт, 16·00 Авдиція для дітей, 16·30 Чвертьгодина славних артистів із гр. плит, 16·45 Літер. чвертьгодина „Комірник“, 17·00 Балачка: Про штуку закупна, 17·15 Музика Підгаля (симф. орхестра, спів), 18·00 Авд. „Що раз сталося в Сидоні“, 18·40 Фортепяновий реситаль, 19·00 „Осолінеум на лаві обвинувачених“ (історія зперед сто літ), 19·10 Всячина, 19·30 Вибрані думки, 19·52 Легка музика, пісоньки, 20·36 На порозі Близького Сходу, (фейл.) 20·50 На веселій львівській хвилі, 22·15, 22·16 Спортові вістки, 22·25, 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 14. травня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05 Практичні ради для тих, що вступають на техніку, 12·20, 12·33 Популярна музика з гр. плит, 15·00 Травневі пісні, 15·05 Збіжева біржа, 15·35 Спів, 15·55 Скрипка, 16·20 Лекція фр. мови, 16·35 Орхестрові транскрипції орх. форт. творів (гр. плити з поясненнями), 17·30 Іст. відчит: Спадщина Болеслава Хор. та Казимира В., 17·50 Гірська природа як джерело сили та вічної молодости, 18·10 Віртуози на джезових інструментах (трубки, саксофон, фортепян, пузон, гітара), 18·53 Наука стенографії, 19·03 Всячина, 19·15 Відповідальність шофера за самоходові випадки, 19·25 Відчит, 19·40, 19·45 Спортові вістки, 19·55 Сільська реґули, 20·0 Вибрані думки, 20·02 Концерт (муз. архитвори XVI—XX стол.) 21·00 Трубка та пафенштрайх 21·02 Фейлетон, 21·17 Симф. концерт спів, 22·00 Муз. репортаж, 23·05 Танкова музика.

Подяка.

Філія „Союзу Українок-Емігранток“ у Львові, цією дорогою складає свою сердечну подяку всім особам і установам, а також цілому громадянству, що своїми пожертвами або безпосередньою участю допомогли удалити „Весняні вечерниці“ на будову захоронки у Перемишлі для дітей емігрантів. Зокрема В. П. М. Колтуньковій, А. Левицькій, І. Луцькій, Н. Макарушковій, Е. Мацькевич, С. Мельниковій, С. Манастирській, І. Павликовській, Г. Палієвій, М. Рудницькій, Д. Сіновичевій, І. Скопляковій, Д. Старосольській, С. Тараньковій, Г. Тепдельській, О. Федаківні, І. Шепаровичевій і О. Шепаровичевим, — які своїми заходами удалили буфет, а також ласкаво погодилися взяти на себе обовязки господинь, п. К. Бонковському за ласкаву поміч В. П. господиням при буфеті. В. П. Олександрі Кривіцькій та хорові реведерсів „Евгена“ за безінтересовну участь у концерті, та п. Т. Витвицькому за провід танцями.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·26 зол.

Золото: Доляри 8·92—8·95. Франки фр. 34·80—35·30 Дукати 83·00—83·50, Корони 36·90—37·40. Рублі 46·00—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·75, Рублі 1·25.

У Варшаві були такі курси: Льондон 27·03, Париж 34·95, Берлін 209·00, Цюріх 171·70, Амстердам 358·70, Прага 22·03, Міляно 45·05 і пів, Відень 98·00—1·00, Букарешт 37·50—40·00, Брюсель 123·67, Данціґ 172·67, Нюйорк кабель 5·29, Нюйорк чеки 5·28 і пів.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська парітас Львів

	від — до (Підволочиська)	від — до (Львів)
Пшениця двірсь.	15·75—16·25	17·25—17·75
Пшениця збірна	14·50—14·75	16·00—16·25
Жито одноціле	11·75—12·00	13·25—13·50
Жито збірне	11·25—11·50	12·75—13·00
Ячмінь двірський	12·50—13·00	
Ячмінь на мливо	10·50—10·75	11·75—12·00
Ячмінь пастівний	10·00—10·25	
Овес двір. незам.	11·75—12·00	13·75—14·00
Овес двірський	10·50—11·00	12·50—13·00
Овес збірний	10·00—10·25	12·00—12·25
Кукурудза краєва	17·50—18·50	
Горох Вікторія	27·50—28·50	
Горох пів Вікторія	23·50—25·50	
Горох польовий	15·50—17·50	
Горох зелений	18·50—20·50	
Горох Фольґера	22·50—24·50	
Бобик	10·50—11·50	
Вика чорна	8·75—9·25	
Вика сіра	7·25—7·75	
Гречка на мливо	14·50—15·50	
Мука пшенична люксус. до 40%	29·00—29·50	33·00—33·50
Мука пшен. 50%	26·00—27·00	30·50—31·00
Мука пшен. 55%	25·50—26·50	30·00—30·50
Мука пшен. 60%	25·25—25·75	29·00—29·50
Мука пшен. 65%		28·00—28·50
Мука пш. разова до 96%	16·50—17·00	21·00—21·50
М. пш. по пер. 40% д. 10%	23·00—24·00	26·00—26·50
М. пш. по пер. 40% д. 20%	22·00—23·00	24·00—24·50
М. пш. по пер. 50% д. 10%	20·50—21·00	22·50—22·00
М. пш. по пер. 55% д. 5%		21·00—22·00
М. п. по пер. 60% д. 5%	17·50—18·00	19·00—19·50
М. п. посл. понад 65—70%	13·00—13·50	14·00—14·50
М. пш. паст. д. 70%		11·00—11·50
Мука житня I. кат. 55%	19·00—20·00	23·00—23·50
Мука житня I. кат. до 65%		21·00—21·50
Мука житня II. к. ситк. до 70%	10·50 11·00	13·00—13·50
Мука житня разова до 95%		16·50—17·00
Мука житня посл. понад 70%		00·00—00·00
Крупи ячмінні		21·00—22·00
Пенцак		21·00—22·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 12. травня ц. р. в наслідок хиткої тенденції не ставить твердих цін на масло. Кооперативам платив за:

1 л. молока	—·18
1 л. сметани	—·70
1 к. яєць	2·20

Тенденція на масло хитка, на молоко, сметану і яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє що 12. V. ц. р. платив своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвір'я птахомасарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята за 1 кг.		1·80
Кури „	I класа	0·95
„ „	II „	0·55

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ОПОВІСТКИ

Загальні Збори Товариства Українська Захоронка, відбудуться дня 15. травня ц. р. в годині 4-ій попол. в салі Української Бесіди, вул. Рутовського 22 зі звичайним порядком нарад. Заупокійне Богослуження за помершими Членів Товариства відправиться 15. травня ц. р. в 8. год. рано в церкві Усп. Пресв. Богородиці при вул. Руській. По Зборах льосування премій для Членів Т-ва. Просимо ласкаво численно явитись.
1563 **Виділ.**

На „Рідну Школу“ зложив зол. 12·— дня 10. II. ц. р. п. Іван Оліжинський з Коломиї у 17-літні роковини смерти доньки Ярослави.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Українського Краєвого Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молодю у Львові, відбудуться в четвер, дня 31. травня 1934 в салі тов. „Українська Бесіда“ у Львові, вул. Рутовського в 10 год. передпол.

Порядок Зборів:
1. Відкриття Зборів.
2. Звіти секретаря, скарбника і провірної Комісії та уділення абсолюторії.
3. Вибір Голови Товариства і 12 членів Головної Ради.
4. Вибір ревізійної Комісії.

На випадок браку комплєту відбудуться правосильно збори пів години пізніше.

Головна Рада:
М. Каратницький голова. **Г. Павлюх** секретар.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.